GAZETA KRAKOWSKA

Nro 16.

Z KRAKOWA DNIA 25 LUTEGO 1821 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu dwudziestego trzeciego Posiedzenia Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 8 Stycznia 1821 roku.

JW. Reprezentant Siemoński zabrawszy głos wyraził, iż znaczzney części Reprezentacyi Narodu iest opinią i oraz sprawiedliwym życzeniem ażeby Budżet Wychodów był w tym roku niezmnieyszony, lecz oszczędzony o złp. 38,273 tak iak go wszystkie kraie dopełniaią; radził przeto tę oszczędność w Budżecie Wychodów rozłożyć w propercyonalnym arytmetycznym podzieleniu, do czego aby uniknąć arbitralności oznaczał od pensyi 3000 złp. minimum 1/100 aż do 21,000 złp. pensyiów pobieranych ze Skarbu 21/100 a których iest ogólną summa 770,900 złp. którą oszczędność złp. 38,273 aby izba Prawodawcza na mocy służącego iey prawa stanowienia Budżetu z Art: X. konstytucyi i Reskryptu Nayiaśnieyszego Imperatora Wszech Rossyi, przeznaczyła na wyreperowanie Gmachów Akademickich grożących niebespieczeństwem, wraz przytem, ażeby ta oszczędność Wydhodów dla porządku Regestratury położona była na Budżecie Dochodów Ante lineam, dla przekonania Rządzącego Senatu i Narodu, że się przez oszczędność Budżet ani zmnieysza, ani zwiększa, ani nowych podatków Naród nieproiektuie. — Akademia zaś, widzi w tey oszczędności cały zysk Skarbu dla niey poświęcony.—Opinią tę, którą JW. Mowca za opinią całey Izby Reprezentantów iako dobrze życzących kraiowi bydź sądził, czyli ona będzie przyiętą lub nie, żądał aby była umieszczona przy Budżecie na ten rok i protokule Seymowym dla pokazania przyszłym Reprezentacyiom, gdzie maią szukać funduszów na pomnażaiące się potrzeby gwałtowne tego kraiu; dodał nakoniec JW. Mowca, iż dla tego proponuie tę oszczędność, ecz skarb w tym roku ma superatę, ponieważ życzeniem iest Narodu aby ta superata była obrócona w roku przyszłym stosownie do proiektu Senatu na zniesienie Subsidium Charitativum, który proiekt w tym roku dla nieiakich przyczyn odwleczony, musi mieć fundusz gotowy w Skarbie leżący, a pozostałą ieszcze summę z superaty aby obrócić na splacenie długów Miasta po zniesionym Moratorium, a tak nowych podatków nie będzie potrzeba.

JW. Reprezentant Librowski zwracał

uwagę na niepewne oznaczenie dochodu z Kopalni Węgla.

JW. Reprezentant Mąkólski obiaśnił, że wprzód następuie zwrot awansów Kopalniom danych, a położony dochód pochodzi z przecięcia czteroletniego.

JW. Delegowany Senator Kucieński oświadczył, że były Kommissyi Skarbowey udzielane akta wykazuiące awanse poczynione na Kopalnie od początku existencyi kraiu, które gdy na teraz odzyskały swóy ruch i byt zwracaią awanse a potem realny dochód nastąpi.

Postępuiąc Kommissyia Skarbowa do Budżetu Wydatków na rok etatowy 18$\frac{21}{22}$ podała teu tytułami decyzyi Izby Prawodawczey.

W tytule na linią Administracyiną Kommissyia Skarbowa zaproponowała zmnieyszenie summy na ten tytuł przez Senat proiektowaney.

JW. Delegowany Senator Kucieński żądał mieć obiaśnienie szczegołów, i poddanie pod decyzyią Izby Prawodawczey inicyatyw przez Senat do Wydatków nad zeszłoroczny Budżet szczegółowo podanych.

JW. Reprezentant Mąkólski członek Kommissyi Skarbowey przedstawiaiąc tytułami decyzyi Izby Budżet Wydatków, obiaśniaiąc wyraził szczegóły w których zmnieyszenie wydatków Kommissyia Skarbowa proponuie, a mianowicie co do Protomedyka któremu z pensyi 2000 złp. na Budżecie stoiącey złp. 1000 umnieysza z powodu iż na pierwszym Budżecie Kommissyi Organizacyiney bezpłatnie iest położony.

JW. Delegowany Senator Kucieński w uwadze, iż posada Protomedyka aczkolwiek bezpłatnie na pierwszym Budżecie Kommissyi Organizacyiney położona, ma styczność z tymże Budżetem, wnosił iż decyzyia zmiany pensyi przez przeszłe Reprezentacyie oznaczoney ulega $\frac{2}{3}$ częściami głosów, i potrzebuie inicyatywy Senatu na dowod czego czytał odpowiedź Rządzącego Senatu Seymowi przeszłorocznemu dnia 16 Grudnia 1819 roku daną, w którey Senat czyniąc różnicę pomiędzy Budżetem przez Kommissyią Organ: postanowionym za trwaiące prawo uznanym, a przydatkami które Senat corocznie przy proiektach do Budżetu Seymowi przedstawionych wnosić znayduie potrzebę; te więc inicyatywy które się tyczą zwiększenia, zmnieyszenia, lub zupełnego uchylenia pozycyi, słowem zmiany w pierwszym Budżecie przez Kommissyią Organizacyiną postanowionym, winny bydz w myśl namienionego Reskryptu wedle Art: 13 konstytucyi $\frac{2}{3}$ częściami głosów decydowane, inne zaś wszelkie propozycyie nowych posad lub onych uchylenia tyczące się a niemaiące związku z pierwszym Budżetem przez Kommissyią Organizacyiną postanowionym, iako stosuiące się do urządzenia rocznego Budżetu prostą większością przechodzić maią.

JW. Reprezentant Mąkólski członek Kommissyi wyraził, że taż Kommissyia znayduiąc na pierwszym Budżecie bezpłatnie położonego Protomedyka, nastąpione wyznaczenia pensyi uważała iako dodatek do pierwszego Budżetu, zmnieyszenie proponowane z mocy powołanego Reskryptu ulega większości głosów.

JW. Reprezentant Siemoński czytał z Reskryptu Nayiaśnieyszego Imperatora Wszech Rossyi Króla Polskiego, Oświadczenie, że J. C. Mość spodziewa się, iż

mieszkańcy tey Rzeczypospolitey uyrzą nayprzyiemnieyszą rękoymią swobód swych w traktacie i konstytucyi część onegoż składaiący iako obeymuiących wszystkie związki ich szczęścia, lecz zniknęłaby ta pomyślna przyszłość w chwili kiedyby Rzeczpospolita zboczyć chciała od zasad iakie umawiaiące się Mocarstwa nieodzownie iay przepisały, wniósł przeto iż ten Reskrypt ma więcey wagi iak wszystkie postanowienia Kommissyi Organizacyiney, i z tego utwierdzaiącego Atrybucyią Izby z Art: X. konstytucyi stanowienia Budżetu służy też wyłącznie czynienie oszczędności wydatków bez inicyatiwy Senatu.

JW. Delegowany Senatór Kucieński utrzymywał, iż trudno aby Protomedyk pod którego naczelnictwem zostaie kierunek policyi Medyczney, darmo pełnił obowiązki i to też przeszł. Reprezentacye maią na uwadze wyznaczyły mu pensyą dosyć szczupłą. — JW. Reprezentant Słotwiński wniósł, iż Budżet przez Kommissyią Organizacyyną postanowiony nie może bydź zmieniany tylko za inicyatywą Senatu 7/8 częściami głosów i lubo Reskrypt N. Imperatora nadaie Izbie Prawodawczey Władzę Budżetu nie oznacza iednak części głosów w decyzyi a tak zostaie postanowienie w tym względzie Kom: Organ: — JW. Repr. Kryspin Hr. Zeliński znaydowoł, że oznaczenie przez iednę Reprezentacyią pensyi nie zmienia władzy następney w odmianie i reguluie się do woli Reprezentacyi w zmnieyszeniu lub powiększeniu iak się iey podoba, która ulega decyzyi Izby większością głosów. — JW. Marszałek oznaymił, iż z obowiązku swego urzędu nie mógłby dopuścić decyzyi Izby nad przedmiotem odnoszącym się do zmiany Budżetu bez inicyatywy Senatu, i mianą wątpliwość zniewolony byłby przedstawić decyzyi Rządzącego Senatu oczekuiąc dla siebie Instrukcyi. — JW. Reprezentant Siemóński utrzymuiąc służące Izbie Prawodawczey prawo zmnieyszenia wydatków na 1 Budżecie Kommissyi Organizacyiney położonych bez inicyatywy Senatu czytał z Reskryptu N. Imperatora oświadczenie, iż gdy Kommissyia Organizacyina przy utworzeniu Kraiu tylko podług dat wnioskowych i przybliżonych stanowić mogła, nie można bydź pewnym że się nie okaże żadna różnica między poborami spodziewanem i istotnem wpływaniu i czyliżby nie było niesprawiedliwością, aby za zwiększeniem ciężarów kontrybuenci zmuszeni byli do opłacania za pomyłkę którey w podobnych oszacowaniach częstokroć nie podobna uniknąć. — JW. Marszałek oświadczył, iż ten Reskrypt nie uwalnia od formy postępowania i iest potrzebna inicyatywa Senatu. — JW. Reprezentant Siemonski wyraził, że Reprezentacya maiąc tylko prawo stanowienia nowego Budżetu, iey postanowienia nie stosują się do następnych Reprezentacyi, a ta zmiany czynić może które tym bardziey mieysce znaleść winny, gdy się odnoszą do oszczędności. — JW. Delegowany Senatór Kucieński zwracał uwagę Izby Prawodawczey, iż decyzyia zmiany podług odczytanego powyż Reskryptu Senatu niemoże mieć mieysca tylko za inicyatywą Senatu i 7/8 częściami głosów iako w materyi maiącey styczność z I. Budżetem Kommissyi Organizacyyney. — JW. Reprezentant Kryspin Hr. Zeliński wnosił, iż nie znayduie żadney zmiany I. Budżetu, bo posada zostaie, tylko pensya zmnieysza się, do czego niepotrzeba inicyaty-

wy Senatu. — JW. Reprezentant Soczyński, z powodu powołanego przez JW. Sen: Delegowanego Kucieńskiego Reskryptu Senatu, uważał ten za rozumienie Rządzącego Senatu, Izba zaś inaczey rozumiejąc, ma prawo czynienia w Budżecie zmian z mocy Konstytucyi. — JW. Marszałek oświadczył, iż odpowiedź Senatu iest na zasadzie Reskryptu Komissyi Organizacyyney wydaną.—JW. Reprezentant Siemoński wnosił, iż przez Reskrypt Kommissyi Organizacyyney Kardynalne prawa Izby w stanowieniu Budżetu nie mogą bydź ścieśniane, inaczey wprzód trzebaby obalić zasady Konstytucyi i Reskryptu N. Imperatora. — JW. Reprezentant Librowski będąc równie za prawem Izby w zmnieyszaniu wydatków Kraiu, znaydował więcey pozycyi zmnieyszaniu uległych, a przeto potrzeba poprzednich inicyatyw Senatu nie zapewniłaby skutku.— JW. Reprezentant Siemoński radził ażeby zachodzącą sprzeczność rozwiązać na stronę Konstytucyi i przystąpić do decyzyi Budżetu tytułami. — JW. Marszałek z powodu, iż proiektowana zmiana Budżetu wynika z szczegółów, żądał aby wprzód wprowadzone były opinije Kommissyi Skarbowey co do szczególnych inicyatyw Senatu.—JW. Delegowany Senatór Kucieński popieraiąc wniosek ten czytał Art: 130 Statutu urządz: Zgro: Polit: w którym iest wzmianka o proiektach szczegółowych wydatków i te wprzód przed urządzeniem Budżetu decydowane bydź winny. — JW. Reprezen: Soczyński będąc przeciw temu wnioskowi dowodził z powołanego Art: Statutu, iż zbiorowo Senat układa Budżet w którego szczegóły Kommissya Skarbowa wchodzi, a Izba tytułami decyduie.

JW. Marszałek wyraził, iż każda pozycya Budżetu będąc urządzeniem Skarbowym, ulega oddzielnie decyzyi Izby Prawodawczey i może bydź zmnieyszoną lecz za zachowaniem form. — JW. Reprezentant Lipczyński odwołał się do postępowania Seymu przeszłorocznego na którym inicyatywy Senatu do szczególnych wydatków nie były podawane Izbie, lecz będąc objęte proiektem Budżetu przytym w ogóle tytułami decydowane zostały. — JW. Reprezentant Nowicki z Art: 118 z Stat: uważaiąc Budżet iako prawo wnosił, iż zmiana ego bez inicyatywy Senatu nie ma mieysca.— JW. Siemoński odwołał się do Art: 152 Statutu podług którego Senat może odmówić ogłoszenia i wykonania prawa sankcyowanego przez Zgromadzenie Reprezentantów bez poprzedzaiącey inicyatywy Senatu wyiąwszy Budżet — JW. Delegowany Senatór Kucieński dodał ieżeli iegalnie był postanowiony Budżet to wykonanie nastąpi.— JW. Marszałek przedstawił Kommissyi Skarbowey, ażeby odstąpiła od proponowaney zmiany Budżetu bez inicyatywy Senatu i przystąpiła w zwyczaynie na przeszłych Seymach przyiętym porządku do urządzenia Budżetu, inaczey zniewolony zostałby przedstawić Senatowi zachodzącą wątpliwość do decyzyi, któren zapewne obstałby przy odczytaney iuż odpowiedzi przeszłorocznemu Seymowi daney. — JW. Reprezentant Mąkolski obstawał przy decyzyi Budżetu tytułami i wnosił, że niemasz w kraiu Magistratury tłomaczącey prawa.—JW. Reprezentant Gawroński wnosił, iż gdy przewidziana iest odpowiedź Sena: przeto nie potrzeba zawieszać decyzyi Izby i Budżet tytułami przechodzić. — JW. Marszałek radził przeto ażeby zostawić wątpliwość Statutów do rozwiązania N. Dworów kray

ten protegniących dla skazówki postępowania na przyszłość, teraz zaś [w zwyczaynym porządku decydować Budżet. — JW. Reprezentant Soczyński, żądał dołączenia do petycyi Dworom dcdatku, że w mowie będące inicyatywy dały powód do zwiększania wydatków kraiu o kilka kroć sto tysięcy, widząc przeto sprzeczność władzy aby była odięta władza Budżetu tym co expensuią z oddaniem tym co płacą i ponoszą ciężary — JW. Repr: Florkiewicz Prezyd: w Kom: Skarb: zapewniaiąc wyłączne Izby Prawodawczey prawo Budżetu, wniósł, iż proiekt Senatu do Budżetu wydatków ogółowo podany, iest iuż inicyatywą dla Izby, i Kommissya Skarbowa urządziwszy Budżet przedstawia ten Izbie która decyduie tytułami, dodał przytym że Kommissya Skarbowa w podawaniu zmnieyszenie pensyi Budżetowych powodowana była dobrem kraiu i życzeniami Obywateli.

JW. Marszałek oświadczywszy, iż mianą wątpliwość z Art. 70 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne przedstawi decyzyi Rządzącego Senatu do nadeyścia odpowiedzi uwolnił Izbę od porządku i zawiesił Sessyią do godziny 5 po południu.

(Dalszy ciąg w następnym Numerze)

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Londynu d. 2 Lutego.

Onegday i wczoray były nader burzliwe posiedzenia izby niższey.

Lord Castlereagh wniósł stósownie do mowy J. K. Mci uchwalenie dla Królowey roczney pensyi. Zabrał natychmiast P. Brougham głos i złożył izbie w imieniu Królowey oświadczenie, iż żadney nie przyymie ofiary, póki imie iey nie będzie w modłach Kościelnych umieszczone. Wszczęły się z tego powodu żywe spory; mowcy przerywali sobie nawzaiem mowy, krzyczano często do porządku i słuchaycie! Wielu członków chciało mówić, ale nie mogli otrzymać głosu. Nayżywszy był spór między Lordem Castlereagh i P. Tierney. Lord Castlereagh utrzymywał, iż Królowa przedsięwzięła przeciwną konstytucyi drogę, i iawnie okazała zamiar odwiedzenia poddanych od wierności ku Monarsze, i do siebie ich przywiązania. Krzyczano na to do porządku. Lord Castlereagh odwoływał się do odpowiedzi Królowey na podawane iey adressy, w których użyła wyrazów: "Móy lud, dobrzy moi poddani,, i wymienił dni i okoliczności, w których użyła tych wyrazów. — Ławnik Wood i P. Brougham zbiiali żywo te obwinienia; pierwszy nawet zaręczał życiem swoim, że Królowa nigdy podobnych nie użyła wyrazów. Lord Castlereagh przytoczył w odpowiedzi na to, iż Królowa d. 5 Czerwca odpowiedziała na adres od mieszkańców Dowru: "Spodziewam się, że nadeydzie czas, w którym wolno mi będzie przyłożyć się do szczęścia moich poddanych.,, Daley, iż tegoż dnia odpowiedziała na adres od miasta Kanterbury: "Poczytałabym się za szczęśliwą, gdybym mogła coś dla dobrego miasta Kanterbury uczynić i móy lud uszczęśliwić.,, Ławnik Wood obstawał wszelako uporczywie przy swoim twierdzeniu, i wszczęła się pomiędzy nim i Lordem Castlereagh sprzeczka, która często głośny śmiech wzbudzała, iednak śmieiący się byli z strony Lorda. — Gdy wniesiona została dla Królowey kwota 50,000 funtów szterlingów roczniey pensyi (tyle zle owdowiałe w Anglii Królowe zwy-

kły pobierać) roziątrzyły się na nowo umysły; wszelako nakoniec powyższa kwota uchwaloną została. — Złożono teyże izbie mnostwo próśb o umieszczenie imienia Królowey w modłach Kościelnych.

Oto iest udzielony wyższey izbie przez Hr. Liwerpool d. 1 b. m. a d. 19 Stycznia r. b. do wszystkich Angielskich Ministrów przy obcych Dworach rozesłany i przez Lorda Castlereagh podpisany okólnik:

" Mci Panie! Przy teraźnieyszym stanie układów w Opawie i Laybach nie sądziłem bydź potrzebą iakowego WPanu udzielenia, gdyby od Dworów Austryackiego, Pruskiego i Rossyyskiego niebył wydany okólnik do zagranicznych ich posłów, i gdyby Rząd J. K. Mci nie sądził, iż zamilczenie o nim możeby (acz niesłusznie) dało powód do mylnego mniemania tak o przeszłych, iako i teraźnieyszych uczuciach Rządu W. Brytanii; uznano przeto za potrzebne uwiadomić WPana, iż Król uczuł się bydź obowiązanym nie należenia do wzmowie będących środków, które obeymują w sobie dwa różne od siebie przedmioty: 1) Wystawienie pewnych powszechnych zasad względem ułożenia przyszłego politycznego postępowania Sprzymierzyńców w wzmiankowanych przez nich wypadkach, 2) proponowanego sposobu postąpienia na mocy tych zasad względem zaszłych w Neapolu zdarzeń. — Gdyby podług systematu tych środków, które w pierwszym artykule są proponowane, wzaiemnie działać miano, tedy nie zgadzałoby się to z zasadami naszego kraiu. Lecz gdyby nawet ta wyraźna nie zachodziła sprzeczność, Rząd W. Brytanii nie mógłby wszelako przyiąć zasad, na których się te środki opieraią, iako przeciwiące się powszechnemu prawu narodów mięszania się do spraw obcych. Jest owszem tego mniemania, iż przyięcie ich pociągnęłoby nieodzowne zezwolenie na takowe mięszanie się, a które w ręku mniey łagodnych Monarchów możeby częściey powtarzanem było, niżeli wysokie Mocarstwa, od których te propozycyie pochodzą, iak się przekonywamy, maią na celu, i iako niezgodne z powszechnym interessem, powagą i władzą niepodległych Monarchów. Rząd W. Brytanii nie uważa, ażeby przymierze przy dotychczasowych traktatach upoważniać go mogło iako sprzymierzeńca do tak powszechney mocy, ani przypuścić może, ażeby tak nadzwyczayna władza na mocy nowych dyplomatycznych układów pomiędzy połączonemi Dworami mogła bydź uskutecznioną, bez przywłaszczenia sobie albo supremacyi niezgodney z prawami innych kraiów, albo gdyby takowa supremacyia przypuszczona bydź miała, nie mogłaby w Europie bydź zaprowadzoną bez federacyynego systematu, co byłoby nietylko trudnem i niepodobnem do uskutecznienia, ale pociągnęłoby za sobą wiele nieprzyiemności. — Co do szczególnieyszego wypadku w Neapolu, nie wahał się Rząd W. Brytanii wyrazić w pierwszey chwili wielkiego swoiego nieukontentowania względem sposobu, w iakim tam, iak słychać było, zaszła rewolucyia; ale oświadczył oraz różnym Dworom, że nie poczytuie się bydź wezwanym lub mieć prawo do mięszania się do tego; przypuszczał wszelako, że inne Europeyskie kraie, a zwłaszcza Austryia i Włoskie Mocarstwa w cale w innem znayduią się położeniu, i oświadczył da-

ley, iż, nie iest iego zamiarem przeszkadzać sprawie, ktora ich obchodzi lub mięszać się do środków, które inne kraie dla własnego bezpieczeństwa przedsięwezmą, byleby ich zamiary nie miały na celu powiększenia się, któreby obalało ostatniemi traktatami ustalone w Europie systema kraiów. — Na takich zasadach co do spraw Neapolitańskich działał Rząd J. K. Mci od pierwszey chwili nieodmiennie i instrukcyie, które dawał władzom Angielskiem w Neapolu, przesełał czasami dla wiadomości sprzymierzonem Rządom. — Co do oczekiwanego w wspomnionym wyżey okólniku przystąpienia Dworów Londyńskiego i Paryzkiego do powszechnych środków, które tym Dworom do przyięcia zaproponowane zostały, i iak przytoczono, na dotychczasowych traktatach zasadzać się miały, musi Rząd W. Brytanii dla usprawiedliwienia własnego postępowania i dobrey wiary, wstrzymując się od takowego przyięcia, protestować się przeciw wykładowi w mowie będących traktatów. Nigdy tym traktatom nie przypisywano takowego obowiązku, i Rząd w różnych czasach tak w parlamencie, iak i w swoich układach z sprzymierzonemi Rządami zawsze zaprzeczał im takowego znaczenia. Że Rząd względem tego przedmiotu z iaką tylko bydź może wyraźnością postępował, okazuie się z narad r. 1815 w Paryżu, iako też z narad przy zawarciu traktatu przymierza r. 1818 w Akwisgranie i rozmaitych układów, które w ciągu zeszłego roku zaszły. — Gdy opaczne rozumienie, do którego paragraf wzmiankowanego okólnika daćby mógł powód, gdyby przemilczanym został, uprzątniono zostało, i gdy w ogólnych wyrazach nie wdaiąc się w rozbiór samey sprawy, okazałem niezgadzanie się J. K. Mci Rządu na powszechną zasadę, podług którey napisany iest okólnik, rozumieć należy, iż żaden Rząd nie iest skorszym iak W. Brytanii do utrzymania praw którego bądź kraiu lub kraiów, i użycia tam swoiego wpływu, gdzieby własne iego bezpieczeństwo lub istotny interes innych kraiów był nadwerężony; ale gdy użycie takowego prawa naywiększą tylko koniecznoscią usprawiedliwionem bydź może, i podług tey ograniczonem i uregulowanem bydź musi, przeto Rząd niemoże dopuścić, aby to prawo, bez wyiątku, w ogóle na wszystkie rewolucyyne poruszenia rozciągnionem bydź mogło, i bez względu na okoliczności, czyli one na który inny kray działaią, mogło posłużyć za podstawy do przymierza. Rząd uważa wykonanie tego prawa, iako oddalenie się od nayszacownieyszych i nayważnieyszych zasad, które są nayiększey wartości i naywiększey ważności, i iako prawo które tylko z szczególnieyszey sprawy wypływa; lecz Rząd iest razem tego mniemania, że tego gatunku wyiątki nie mogą bydź bez wielkiego niebezpieczeństwa ani w ustawę zamienione, ani do zwykłey dyplomatyki kraiów lub do istnieiącego prawa narodów dołączone. — Gdy zdaie się, że niektórzy Ministrowie trzech Dworów udzielili iuż ten okólnik Dworom, u których są upoważnionemi, przeto zostawiam do woli WPana odpowiedzenia nań w imieniu swoiego Rządu stosownie do zasad w ninieyszem pismie zawartych. Jeżeli to uczynisz, tedy starać się masz oddać w imieniu swoiego Rzadu sprawiedliwość czystości zamiarów, które bezwątpienia ożywiały Nayiaśnieysze Dwory przy przyięciu środków teraźnieyszego ich postępowania. Możesz WPan

przy tem oświadczyć, iż różność iaka między nemi i Dworem Londyńskim w uczuciach zachodzi, nie może bynaymniey zmienić serdeczności i zgody względem innych przedmiotów przymierza lub wspólną ich gorliwość w dopełnieniu wszystkich obowiązków osłabić. — Zostaię &c. *Castlereagh.* „

Okolna nota zebranych w Opawie Monarchów, przeciw którey wymierzony iest powyższy okólnik, iak Minister Hr. Liwerpool, izbie wyższey oznaymił, nie była wprost Rządowi, naszemu udzieloną.

List z wyspy S. Tróycy pod dniem 4 Grudnia zawiera co następuie: Nim rozeym między Bolivarem i Morillo zawarty został, Pułkownik Reyes Vargas, potomek dawnych Kacyków, mąż wielkiego znaczenia, odłączył się od woyska Króla Hiszpańskiego i przeszedł do patryiotów pod Bolivarem. Wydał on poiem następuiącą odezwę do swoich współziomków i dawnych towarzyszów oręża:

"Bracia i Przyiaciele! Te tytuły, które dla każdego uczciwego i czułego męża są świętemi, wzbudziły w mych piersiach patryiotyczne uczucia, które źle wzięty zapał na niejaki czas był przytłumił. Czuię przy tem, iak gdybym się odrodził, i dziękuię Bogu prawdy, że mi dozwolił wyyść z błędu. Uwiedziony przez wspólnego naszego nieprzyiaciela, zbroczyłem moią rękę krwią, chociaż dla obrony tylko kraiu powinienem był podnieść oręż. Odważne poruszenia w dawney naszey oyczyźnie ważne udzieliły mi nauki względem praw ludzkich. Hiszpania nauczyła mnie między innemi, że i Król iest poddanym prawa, i że prawdziwą samowładność stanowi tylko lud z Królem. Nim do rozumu przyszedłem sądziłem, równie iak moi przodkowie, iż Król nieograniczonym iest panem ludu, i dla tego z ochotą poświęciłem moie życie na iego obronę; ale teraz, gdy nieśmiertelni Quiroga i Riego z przynoszącem wolność orężem wynaleźli zachwycaiący tytuł narodu, przekonany zostałem, że Hiszpański i Amerykański lud posiada także prawo do zaprowadzenia dla własney szczęśliwości oyczystego rządu. Dawni moi Bracia oręża! którzy poczęści iestescie Murzynami, konstytucyia Hiszpańska wyłącza was pod pozorem, że iesteście Afrykanami do korzyści, które wam konstytucyia Kolumbiyska zapewnia. Tam iesteśmy niczem w społeczności uważanemi, a tu iako pierwsi obywatele Rzeczypospolitey. Wierzcie mi, Przyiaciele, iż na zgubę naszą nosiliśmy oręż. Powróćcie z nim do naszey oyczyzny, a będziecie z takiemi samemi iak ia względami przyiętemi. Byłem naywiększym iey nieprzyiacielem, a teraz iestem naygorliwszym iey obrońcą. Niech żyie Kolumbia! umrzeć za oyczyznę będzie moią chwałą. W kwaterze dywizyiney Carona dnia 21 Października 1820.

Reyes Vergas. „

Podług ostatnich listów z wyspy S. Heleny Bonaparte żyie tam zamknięty. Powracaiący z przylądka Dobrey Nadziei gubernator Lord Sommerset, przybywszy na tę wyspę, żądał widzieć się z Bonapartem, lecz go nie przyiął. Hudson Lowe zaprosił go do siebie na bal, który dał dla powracaiącey z wschodnich Indyy Damy, którą lubo Bonaparte pragnął widzieć, wszelako na bal nie przybył. — Liczba mieszkańców wyspy S. Heleny wynosi do 2000 i prawie tyleż iey osada.

DODATEK DO N^ro 16. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 25 LUTEGO 1821 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Wiednia d. 15 Lutego.

Podług doniesień z Medyolanu J. Cesarzewicowska M. Arcyxiężna Małżonka Wicekróla Lombardzko-Weneckiego Królestwa dnia 6 z południa między godziną 2 i 3 powiła szczęśliwie córkę.

Gazeta Laybachska pod dniem 9 b. m. zawiera co następuie: Dnia 8 iako w rocznicę urodzin N. Cesarzowey, udał się N. C. K. nasz Dwór o godzinie 10 zrana na Mszą do Kościoła Urszulanek, gdzie szkolna młodzież płci żeńskiey stała dwiema rzędami w białych sukniach. W tymże czasie Biskup tuteyszy odprawił w katedralnym Kościele wielką Mszą i odśpiewał *Te Deum*, na których znaydowały się wszystkie tuteysze cywilne i woyskowe władze. W wieczor przy pięknem oświeceniu i przybraniu teatru, w którym iaśniało w ogniu Jmie Karoliny, odśpiewana została pieśń ludu Austryiackiego. Około godziny 8 raczyli NN. Cesarstwo z Xiążętami Domu swoiego i licznym orszakiem obiechać wspaniałe oświecenie miasta, w którem naybardziey celowały dom Biskupa, mięszkanie N. Cesarza Alexandra, ratusz, liceum, dom administracyi i niektóre prywatne. Podczas tego obiazdu towarzyszyły NN. Cesarstwu nieustaiące radosne okrzyki ludu.

Z Paryża d. 7 Lutego.

Hr. Bourke złożył wczoray Królowi naszemu list wierzytelny iako pełnomocny i nadzwyczayny Minister Króla Duńskiego na mieyscu zmarłego Hr. Waltersdorf. Potem Nuncyusz Papiezki winszował J. K. Mci, w imieniu ciała dyplomatycznego szczęśliwie uniknionego w dniu 27 Stycznia zamachu w pałacu Tuilleries. — W wieczór dnia 4 po capstrzyku słyszeć się dał na dziedzińcu Xięcia Angouleme wystrzał. Straż zamkowa stanęła zaraz pod bronią, lecz pokazało się, że tylko karabin zluzowanego żołnierza puścił.

Monsieur, brat Królewski, zabronił Jen. Donadieu od czasu mianey przez niego ostrey mowy w izbie Deputowanych przeciw Ministrom wszelkiego do siebie przystępu.

Malinki Xże Bordeaux chorwie teraz na ospę, ale żadnemu niepodlega niebezpieczeństwu.

Chowa się tu teraz w Montmorillon dnia 20 Października 1817 z rodziców zwyczaynego wzrostu spłodzone osobliwsze dziecko, nazwiskiem Jakob Aimé Sa-

wia; liczy dopiero 3 lata i 4 miesiące, a wygląda iak 9cioletni chłopiec i ma głos dorosłego człowieka.

Umarła tu w 50 roku życia małżonka Xięcia Cadore (Champagny) para Francuzkiego.

Znany Ien. Andreosi mianowany iest dyrektorem żywności dla woyska na mieyscu Jen. Dejean, który podziękował.

Przy Caudiac niedaleko miasta Nismes znaleziono dwa piękne marmurowe Rzymskie nagrobki. Pierwszy wystawia, iak mówią, tryumfalny wiazd wodza do miasta, a drugi Senatora mówiącego z Korulskiego krzesła do ludu.

Podług Monitora Ali Basza Janiny wywiesił Angielską banderę, dla oszukania ludzi, że dostał obce posiłki.

Teraźnieyszy Prezydent Rzeczypospolitey Hayti, Ienerał Boyer, ofiarować miał Rządowi Francuzkiemu wypłacenie 60 mill. Fr. na wynagrodzenie znayduiących się we Francyi byłych właścicieli plantacyy na St. Domingo, ieżeli korona Francuzka zrzecze się dalszych pretensyy i uzna niepodległość tey Rzeczypospolitey.

Z Neapolu d. 22 Stycznia.

Hr. Blacas Minister Francuzki w Rzymie, odebrał od swoiego Dworu rozkaz, aby nim uda się do Laybach, poiechał wprzód do naszego Króla i złożył mu list wierzytelny, którym Król Francuzki mianował go nadzwyczaynym posłem swoim przy J. K. Mci.

Jenerał Bagani, który towarzyszył Xciu Rejentowi w ostatniey iego podróży, donosi, że nakazane przez J. Królewicowską Mość i już uskutecznione ulepszenia czynią Gaetę naymocnieyszą w świecie twierdzą, i że koszary, lazaret, zapasy woienne i żywności w nayzupełnieyszym stanie znalezione zostały.

Parlament dopiero wciągu bieżącego miesiąca zaczął się urządzeniem podatków i skarbu trudnić. Pierwszą iego uwagę ściągnął na siebie podatek gruntowy lecz iak w tym tak w innych punktach niemógł iak tylko tymczasowe poczynić urządzenia, dla braku poprzedzaiących wypracowań. Z tey przyczyny podatek gruntowy iest tylko o szóstą część zmnieyszony, a inne małey tylko doznały zmiany. — Gdy posiedzenia parlamentu zakończą się d. 31 Stycznia, przeto d. 21 przystąpił do obrania członków do nieustaiącego wydziału swego.

Jedno z pism tuteyszych wyraża z tego powodu: "Parlament rozeydzie się nim dowiemy się dokładnie czego od nas żądaią. Odpowiedź nasza iest tymczasem dnia 7 Lipca postanowioną i cały naród iest w gotowości do iey poparcia. Członki parlamentu przestaną się wprawdzie zgromadzać, ale nieoddalą się z stolicy i tym sposobem odpowiedzą potrzebom oyczyzny i życzeniom wszystkich Neapolitanów. Z ich ust dowiedzieć się ma zagranica o ostatniem naszem słowie (ultimatum.)"

W dzisnym rozkazie oznaymionem zostało, że Xiążę Rejent rozkazał wysłać do Abruzzo dla milicyantów i legionistów 6000 karabinów i 4 mill. ładunków, i że na początku Lutego sam tę prowincyą odwiedzi dla obeyrzenia 24,000 ubraney i uzbroioney milicyi.

Między mieszkańcami Palermu i żołnierzami pułku Królewney przyszło do bitwy, lecz wstrzymała ią zaraz jazda. Przez sąd woyskowy ieden żołnierz na rozstrzelanie, a 5 na łańcuszki skazanemi zostali.

W Madrytu d. 26 Stycznia.

W dniu 1 b. m. dobrze uzbroiony człowiek na koniu stanął przed Alkadem Revilli de Pomas w prowincyi Palencia i prosił o wspomożenie, udaiąc że na swoich kollegów czeka, których oddział woyska rozproszył. Alkad domyśliwszy się, że to iest ieden z rozboyników, którzy kray plondruią, porwał szybko pistolety, przymusił go do zsiądzenia z konia i uwięzić kazał. Jakoż pokazało się, że był iednym z łotrów. Król bardzo był kontent z postępu Alkada, kazał mu podziękować i czyn iego nieustraszonności przez gazety ogłosić.

Pisemko Deputowanego Alpuente "O konieczności nadzwyczaynego zwołania Stanów, dla zastanowienia się nad politycznym stanem Europy i Kongressem w Laybach„ sprawiło tu nadzwyczayne wrażenie i w iednym tygodniu było drugi raz drukowane.

Fabryka broni w Biskai iest teraz nadzwyczay czynną.

Ministrowie usprawiedliwili się zupełnie z czynionych im zarzutów, i cieszemy się tu zupełną spokoynością i porządkiem.

W samem powiecie Burgos uznano zapotrzebne zamknąć 17 klasztorów, ponieważ były schronieniem kontrarewolucyionistów.

Z dóbr po duchownych spłacone zostaną wszystkie rządowe długi.

Wybito tu z lawy Wezuwiusza medal, który z iedney strony ma napis: "Zaprzysiągłem konstytucyią do którey wzdychałeś i będę iey obrońcą. Król do narodu dnia 20 Marca 1820„ a na drugiey: "Związek między tronem i wolnością, skleiony gorącą lawą Wezuwiusza dnia 10 Marca 1820. „

Z Grecyi d. 25 Grudnia.

Wielkie w Chios na sposób Europeyskich uniwersytetów urządzone kollegium, utrzymuie się pomimo przeszkod w kwitnącym stanie. Nauczyciel rysunków Francuz Maegouse, uczeń szkoły Paryzkiey, który zna dokładnie starogrecki ięzyk, iest razem nauczycielem ięzyka Francuzkiego. Przy rozpoczęciu swoich lekcyy miał mowę, w którey między innemi wyraził: "Wy nieszczęśliwey Grecyi cauli synowie! nie przestawaycie czcić waszemi łzami grobów waszych przodków, tych mieysc, które barbarzyńscy zdobywcy w swey ciemnocie nogami zdeptali. Święte cienie bohatyrów i wielkich mężów wołaią na was, abyście wszelkich dołożyli usiłowań dla ich pocieszenia. Przez Was to, drodzy moi przyiaciele, oyczyzna odrodzić się ma z swoich popiołów, i t. d. „ Liczba uczniów dochodzi iuż do 476. Zastanowienia godną rzeczą iest, iż z głębi Ameryki przybyło do Chios dwoch młodzieńców dla uczenia się ięzyka Hommera.

Od brzegów Menu d. 10 Lutego.

Podług prywatnego listu pod d. 2 b. m. z Laybach do Frankfortu nadeyść mianego, Król Neapolitański w odezwie do swoich poddanych nakazał rozwiązanie natychmiast parlamentu. Zaleca im przyiąć Austryiaków iako przyiaciół i przyrzeka za swoim powrotem nadać im konstytucyią. —— 40,000 Austryiaków ma naprzód stanąć na granicy Neapolitańskiey i zapowiedzieć, iż na przypadek oporu, przybędzie ieszcze za niemi 80,000.

D. 4 b. m. umarła naymłodsza córka Króla Bawarskiego, Maxymilliana Karolina urodzona 1810 roku.

TEATR NARODOWY.

Niemożna ażeby znawcy Sztuki Drammatyczney, niewidzieli w Drammie *Kazimierz Wielki Król Chłopków*, którą tu była wystawiona, znakomitego talentu Autora, który w zawodzie tak trudnym iakiego wymaga kompozycyia Drammy, ze sławą wystąpił. Nietylko z zapałem Sztuka ta widziana tu była i przyięta od Publiczności, ale nawet zazdrosnych Rywalów na Parnasie, z zazdrością pogodziła. — Tak to prawdziwy talent, chociaż czasem w pierwiastkach zrobionych dzieł Teatralnych podchnąć się może, ale podniosłszy się, idzie coraz mocniey i postępuiąc z większą doskonałością i gustem nietylko swoie błędy Autora poprawić może, ale i tym co go krytykować dla iego własnego dobra odważyli się, za wzór służyć potrafi. — Niemniey Publiczność umiała ocenić kompozycyią Muzyki do tey Opery przez Pana Bogusławskiego; wielu tylko słyszano na Parterze mówiących, że szkoda tak piękney poezyi i tylu wybornych myśli, do zbyt głośnego w exekucyi Orkiestry akompaniamentu.

A. S.

Dziś w Niedzielę, to iest: dnia 25 b. m. dana będzie nowa Komedyio-Opera w 1 akcie, z francuzkiego przez A. Żółkowskiego przetłómaczona, pod nazwiskiem: *Wdzięczny Afrykanin.* — Rozpocznie Komedyia w 1 akcie z francuzkiego przełożona, pod nazwiskiem: *Skutki Reduty.*

Dziś także dana będzie 6ta *Reduta*, czyli: *Bal maskowy* w pałacu pod Krzystoforami Nr. 358 na pierwszym piętrze.

W następuiący Wtorek to iest dnia 26 bieżącego miesiąca i roku, na dochód Jana Szymkayły dane będzie wielkie historyczne Drama nowe z dzieł Kratera w Warszawie przełożone w 5ciu Aktach, pod nazwiskiem, *Piotr Wielki i Karol XIIty czyli Pokoy nad Prutem.*

DONIESIENIE

W dniu 27 Lutego r. b. po południu o godzinie 3ciey odbędzie się w Krakowie przy ulicy Floryiańskiey w Domu pod L. 530 w biórze podpisanego Komornika licytacyia ruchomości iako to: zegarów, futer, szalów, niemniey kołder haftowanych z Tiulami i robótkami w naywyborniejszym guście. Chcący licytować raczą się zgłosić z gotowemi pieniądzmi. — W Krakowie dnia 24 Lutego 1821 roku.

Henr: Salamoński, Kom: Sąd:

W dniu 28 b. m. na Wesoły w Krakowie pod L. 192 o godzinie 9tey zrana odbędzie się licytacyia w drodze Exekucyi administracyiney zaiętych ruchomości, iako to: krzesełek, szaf, niemniey okien do inspektów i kapeluszów szklanych na rośliny.

W Krakowie dnia 24 Lutego 1821 roku. *Henr: Salamoński*, Sekw: Rząd:

W dniu 2gim Marca r. b. o godzinie 9tey zrana w Krakowie przy ulicy Grodzkiey pod L. 121 odbędzie się w drodze Exekucyi administracyiney licytacyia na wydzierżawienie mieszkań w teyże kamienicy na Im piętrze i na dole znayduiących się na rok ieden to iest od 1go Kwietnia r. b. do ostatniego Marca 1822. Warunki dzierżawy przed licytacyią zapublikowane zostaną. — W Krakowie dnia 24 Lutego 1821 roku.

Henr: Salamoński, Sekw: Rząd:

W dniu 2gim Marca r. b. o godzinie 3ciey po południu w domu pod L. 56 na Piasku będą sprzedane przez publiczną Licytacyą ruchomości iako to: kocioł miedziany do warzenia piwa, kadzie, beczki, kilsztok &c. Chcący licytować raczą się zgłosić z gotowizną. — W Krakowie dnia 24 Lutego 1821. *Henr: Salamoński*, Kom: Sąd:

W dniu 2gim Marca r. b. o godzinie 11 zrana w biórze podpisanego Komornika przy ulicy Floryiańskiey pod L. 530 odbędzie się licytacyia w drodze Exekucyi Sądowey zatradowanych koni pary i bryczki; życzący sobie takowe kupić raczą się w mieyscu i terminie do licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi. — W Krakowie d. 24 Lutego 1821 roku. *Henr: Salamoński*, Kom: Sąd:

Jest Kocz do sprzedania całkiem nowy, ze wszystkiemi rekwizytami do podróży, podług naymodnieyszey formy w Warszawie zrobiony; ktoby chciał ten Kocz widzieć i o cenie się dowiedzieć, niech się uda do Murgrabiego w Kamienicy na Sławkowskiey ulicy pod N. 442.